



SPOŁECZEŃSTWO  
EDUKACJA  
JĘZYK

Tom 14/1/2021, ss. 135-158  
ISSN 2353-1266  
e-ISSN 2449-7983  
DOI: 10.19251/sej/2021.14.1(9)  
[www.sej.mazowiecka.edu.pl](http://www.sej.mazowiecka.edu.pl)

---

**Sławomir Rębisz**  
Uniwersytet Rzeszowski  
Orcid: 0000-0002-2458-0842

**Ewa Michno**  
Uniwersytet Rzeszowski

## **E-WIDOCZNOŚĆ AKADEMIKÓW Z INSTYTUTÓW PEDAGOGIKI W CYFROWYM ŚRODOWISKU NAUKOWYM. STUDIUM PORÓWNAWCZE WYBRANYCH UCZELNI Z POLSKI**

E-VISIBILITY OF SCHOLARS FROM INSTITUTES OF  
PEDAGOGY IN THE SCIENTIFIC DIGITAL ENVIRONMENT.  
A COMPARATIVE STUDY OF SELECTED UNIVERSITIES  
FROM POLAND

### **Abstrakt**

Widoczność i rozpoznawalność naukowa są synonimem jego obecności w wirtualnym świecie, a do najbardziej akceptowanych metod tworzenia własnej obecności w tym środowisku należy wykorzystanie e-profilu, będącego „cyfrową reprezentacją” badacza, takim swoistym

### **Abstract**

The visibility and recognition of scholars are synonymous with their presence in the digital space. One of the most common methods of creating a presence in the virtual space is the e-profile as a “digital representation” of a researcher, a kind of “scholarly selfie”. The authors of

„scholarly selfie”. Autorzy niniejszej pracy postawili sobie za cel określić i porównać skalę naukowej e-widoczności pracowników akademickich z instytutów pedagogicznych, trzech wybranych uczelni z Polski: Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Uniwersytetu w Zielonej Górze i Uniwersytetu Rzeszowskiego. Do badań wybrano pięć serwisów internetowych, które najczęściej są wykorzystywane do tworzenia własnych naukowych e-profilu: ResearchID, ScopusAuthorID, Google Scholar Citation, ResearchGate i Academia.edu. Analiza zebranego materiału wykazała, że: (1) znaczny odsetek pracowników naukowych badanych instytutów do budowania konsekwentnie swojej widoczności, a tym samym pozycji, także w cyfrowym środowisku naukowym, nie wykorzystuje narzędzi jakimi są bazy referencyjne (WoS i Scopus) oraz społecznościowe serwisy naukowe (RG, GS i ACA); (2) znaczna część akademików analizowanych instytutów dość rzadko publikuje w językach konferencyjnych oraz bardzo sporadycznie w czasopiśmie indeksowanych w prestiżowych bazach bibliograficznych (WoS i Scopus), co bezpośrednio wpływa na niewielki odsetek powołań na ich prace; (3) taki stan rzeczy powoduje, że znaczna część badanych tak naprawdę jest nieobecnych w światowym obiegu nauki i ich widoczność w szerszym, międzynarodowym środowisku naukowym niestety jest znikoma.

#### SŁOWA KLUCZOWE

widoczność naukowa, e-widoczność, e-profil naukowy, akademickie portale społecznościowe, efektywność naukowa

this paper set out to define and compare the e-visibility of scholars affiliated with selected Institutes of Pedagogy from: Maria Curie-Skłodowska University, University of Zielona Góra and University of Rzeszów. The five websites most frequently used by academics for their scholarly e-profiles were selected for the study: ResearchID, ScopusAuthorID, Google Scholar Citation, ResearchGate and Academia.edu. The analysis of the collected material showed that: (1) : a significant proportion of academics of the analysed institutes do not use tools such as reference databases (WoS and Scopus) and social scientific services (RG, GS and ACA) to consistently build their visibility, and thus their position, also in the digital scientific environment; (2) a significant part of scientists from the analysed institutes rarely publish in conference languages and very occasionally in journals indexed in prestigious bibliographic databases (WoS and Scopus), which directly influences the low percentage of references to their works; (3) this state of affairs causes that a significant part of the researched is in fact absent from the world circulation of science, and their visibility in the wider, international scientific community is unfortunately negligible.

#### KEYWORDS

scientific visibility, e-visibility, research e-profile, academic social sites, scientific effectiveness

## 1. Wprowadzenie

Współczesna komunikacja naukowa w dużej mierze rozwija się przy udziale technologii informatycznych i środowiska Internetu, a sieć staje się najważniejszą platformą tej komunikacji (Nourmohammadi i Keramatfar 2014, 257). Możliwości jakie stwarza cyberprzestrzeń zdecydowanie przeważają nad tradycyjnymi formami papierowymi. Umożliwia ona niemalże natychmiastowe publikowanie rezultatów swoich prac badawczych, szybki dostęp do coraz większej ilości informacji i nowości z danej dziedziny wiedzy, a także dystrybucji informacji na niespotykaną dotychczas skalę, przy jednoczesnej redukcji kosztów. Wszystko to pozwala naukowcom na pokonywanie barier czasu i miejsca, umożliwiając jednocześnie łatwą, szybką i efektywną wymianę myśli – determinuje to nowy sposób naukowego komunikowania (Adriaanse i Rensleigh 2017; Kędzierska 2015, 56). Ogromny zakres usług internetowych spowodował, że komunikacja naukowa stała się wygodniejsza i szybsza, przy czym jednocześnie przyczynił się do kryzysu tradycyjnych sposobów organizacji wymiany i rozpowszechniania wyników badań naukowych (Nahotko 2010).

Postęp technologiczny i rewolucja cyfrowa doprowadziła m.in. do sukcesji dawnych „analogowych środowisk naukowych” przez „środowiska wysoce cyfrowe”, definiując na nowo - jak zauważa Tena-Espinoza-de-los-Monteros i in. (2017) - modele produkcji i komunikacji naukowej, oddziałując i wpływając na ich głównych aktorów: naukowców i badaczy. Te nowe środowiska i konteksty cyfrowe wymagają rozwoju nowych umiejętności i kompetencji społecznych, kulturowych, akademickich oraz twórczych (Tena-Espinoza-de-los-Monteros i in. 2017, 83).

Rewolucja cyfrowa, mimo iż ułatwiła i przyspieszyła proces publikacji, przechodząc od druku do Internetu, to jednak nie zmieniła ona czasopisma naukowego i komunikacji naukowej jako takiej. Nadal głównymi kanałami tej komunikacji są czasopisma, przy czym coraz częściej także w formie online. Obecnie dołączyły do niej także internetowe platformy oraz bazy danych (Borgman i Furner 2005, 2).

## 2. E-widoczność uczonych jako synonim ich obecności w środowisku cyfrowym

Do niedawna za główne miejsce poszukiwania i pozyskiwania wiedzy naukowej służyła biblioteka akademicka. Przekonanie wyrażone stwierdzeniem „jeśli ją zbudujesz, przyjdą” już od jakiegoś czasu jest nieaktualne. Pojawienie się i funkcjonowanie w sieci m.in. naukowych baz danych, naukowych platform i serwisów społecznościowych, czy też wirtualnych bibliotek indeksujących w ogromnych ilościach prace naukowe (coraz częściej z możliwością otwartego dostępu do nich), jest obecnie tak samo lub nawet bardziej istotna dla naukowców i badaczy, jak fizyczna obecność wspomnianej instytucji (Becher 2015, 621).

Wraz z wynalezieniem i rozpowszechnieniem Internetu naukowcy zaczęli prezentować siebie i swoją pracę w sieci. Jak zauważają Mikki i in. (2015), akademickie serwisy społecznościowe stały się bardziej widoczne z początkiem XXI wieku, a powstające branżowe platformy internetowe dały możliwość tworzenia naukowych profili online, kreując obszar do komunikacji w ramach określonej społeczności naukowej (Mikki i in. 2015, 2). Wykorzystanie akademickich stron internetowych do tworzenia profili staje się coraz bardziej powszechne a powstające technologie oferują innowacyjne narzędzia ułatwiające dzielenie się wiedzą, dynamizują komunikację między naukowcami, a tym samym zwiększają ich widoczność. Okazuje się, że widoczność badacza, naukowca stała się synonimem jego obecności w wirtualnym świecie (Adriaanse i Rensleigh 2017, 2), a na jego indywidualną widoczność wpływ ma produktywność i efektywność naukowca. Za wskaźnik tej widoczności uznaje się liczbę odnalezionych prac w internetowych serwisach naukowych, natomiast za efektywność, łączną liczbę ich cytowań (Danesh, Fattahi, i Dayani 2017, 193).

Naukowa pozycja i odkrycia badawcze zawsze były priorytetem dla naukowców. Tak jest i teraz, w dobie rozwoju cyfrowej komunikacji. Chcąc zatem zająć odpowiednią pozycję i zyskać uznanie środowiska naukowego dla efektów swojej działalności, pojawia się konieczność poznania i wykorzystania przez badaczy w ich codziennej pracy odpowiednich narzędzi i strategii komunikacji naukowej, dostosowanych do nowej cyfrowej rzeczywistości. Idzie tu o rozwój i zarządzanie tożsamością cyfrową, które nie jest już opcjonalne, ale jak piszą Tena-Espinosa-de-los-Monteros i in. (2017), jest aktem czystej odpowiedzialności, która prowadzi poprzez odpowiednie uczestnictwo w ramach infrastruktury cyfrowej do określonej pozycji i widoczności w środowisku naukowym, co jednocześnie, oprócz wizualizacji i pozycjonowania pracy badacza, przyczynia się do generowania, rozwoju i widoczności wiedzy oraz nauki jako całości (Tena-Espinoza-de-los-Monteros i in. 2017, 90).

Po latach dominacji serwisów komercyjnych coraz większą rolę w upowszechnianiu wyników badań naukowych zaczynają odgrywać e-profile na branżowych platformach społecznościowych. Okazuje się to nowym, interesującym sposobem na promowanie swojego dorobku i środowiska. Według Ward, Bejarano i Dudás (2015) własne e-profile należą do najbardziej akceptowanych metod tworzenia obecności naukowca w Internecie. Profil użytkownika online można opisać jako «cyfrową reprezentację» badacza, która zawiera istotne z naukowego punktu widzenia informacje o użytkowniku. Wymyślony i zaproponowany przez Judit Ward, w kontekście e-profilu, bardzo trafny termin «scholarly selfie» (Ward, Bejarano, i Dudás 2015, 204) dostarcza również więcej informacji na temat badań uczonego poza tradycyjnymi sferami wydawniczymi. Okazuje się, że wspomniany „scholarly selfie” posiada ogromny potencjał do promowania twórczości i badań naukowca, a w dłuższej perspektywie – cytatów. Ponadto wskaźniki altmetryczne stosowane w e-profilach uzupełniają tradycyjne wskaźniki i dzięki temu mamy możliwość pełniejszego spojrzenia na wpływ dorobku badacza na naukę (Ward, Bejarano, i Dudás 2015, 178). Dodatkowo z tworzeniem e-profilu wiąże się konkretne korzyści. Generalnie są one otwarte i widoczne dla innych, nie tylko dla przedstawicieli

nauki, co oznacza, że nie tylko osoby uprzywilejowane, a więc naukowcy mają dostęp do zamieszczonych tam informacji i danych. Na tej otwartości i widoczności korzystają zarówno badacz, instytucja, którą reprezentuje, ale też osoby spoza środowiska naukowego (Ward, Bejarano, i Dudás 2015, 195).

Badania potwierdzają, że najpopularniejszymi spośród naukowych serwisów internetowych, skierowanych do naukowców i badaczy, które pozwalają im na tworzenie własnego e-profilu, są głównie takie narzędzia społecznościowe, jak *ResearchGate* (RG) i *Academia.edu* (ACA) (Adriaanse i Rensleigh 2017, 6; Mikki i in. 2015). Badania także wykazały, że to głównie przedstawiciele nauk społecznych i humanistycznych dysponują największą liczbą e-profilu wśród wspomnianych bezpłatnych branżowych serwisów społecznościowych - RG, ACA czy *Google Scholar* (GS) (Ortega 2015; Rychlik 2017, 99). Taki stan rzeczy wpływa z kolei na fakt, iż prace z zakresu nauk społecznych i humanistycznych są najczęściej spotykane właśnie na wspomnianych branżowych platformach społecznościowych (Haustein i in. 2014).

Wykorzystanie naukowych i badawczych serwisów internetowych do tworzenia własnych e-profilu staje się coraz bardziej powszechne, przynosząc wymierne korzyści dla swoich jednostek i pracowników naukowych funkcjonujących w cyfrowym środowisku. Warto tu dla przykładu wspomnieć choćby o serwisie GS. Jak obecnie ważnym jest on narzędziem dla pracowników nauki niech świadczą wyniki badań, które wykazują, że zdecydowana większość badaczy rozpoczyna poszukiwanie informacji naukowych właśnie od wyszukiwarki Google/Google Scholar (Pulikowski 2015, 66). Z drugiej strony brak posiadania e-profilu na najważniejszych platformach naukowych z pewnością obniża poziom widoczności badacza. Konsekwencją braku obecności w sieci, w tym praktyki samodzielnego archiwizowania publikacji badawczych (wyników) na własnych e-profilach jest to, iż badania te nie są rozpowszechniane i szybko dostępne ani wykrywalne, a zatem nie są widoczne dla innych. Trudno w tym kontekście mówić o ich wpływie na naukę. Wiemy bowiem, że tylko te publikacje naukowe, które są wykorzystywane przez innych badaczy, wpływają na gromadzenie wiedzy naukowej (Rehrl i in. 2014, 33). Stąd też liczbę cytowań publikacji traktuje się jako przybliżoną miarę uznania i ważności (w sensie użyteczności) pracy naukowej danego badacza. Pozwala to także określić poziom jego obecności np. w krajowym, europejskim i światowym obiegu nauki. Z pewnością wzrost liczby cytowanych prac, a szczególnie cytowań przypadających na publikację, świadczyć może o rosnącej randze badań prowadzonych przez naukowca/ów z danej jednostki czy kraju (Rębisz & Kapczyński, 2018, 419–420).

Ze względu na ogromną ilość prac publikowanych obecnie na całym świecie, coraz większą rolę zaczynają odgrywać źródła, które ułatwiają wyszukiwanie literatury na dany temat, ale także spełniają rolę sita, gromadząc tylko wartościowe publikacje i pomijając jednocześnie te nienaukowe czy też słabej jakości (Drabek 2018, 5). Taką rolę we współczesnej nauce pełnią prestiżowe bibliograficzne bazy danych. Do źródeł o ugruntowanej pozycji i uznanej renomie w nauce zalicza się głównie Web of Science Core Collection (WoS) firmy Clarivate oraz Scopus, której właścicielem jest firma Elsevier (Tennant 2020) providing the basis for university and global rankings, as well as for

bibliometric research. However, both are structurally biased against research produced in non-western countries, non-English language research, and research from the arts, humanities and social sciences. This viewpoint emphasises the damage that these systematic inequities pose upon our global knowledge production systems, and the need to research funders to unite to form a more globally-representative, non-profit, community-controlled infrastructure for our global research knowledge pool.”, container -title:”European Science Editing”,”DOI”:”10.3897/ese.2020.e51987”,”ISSN”:”2518-3354, 0258-3127”,”journalAbbreviation”:”ESE”,”page”:”e51987”,”source”:”DOI.org (Crossref. Bazy te indeksują pisma wyselekcjonowane i uznane za istotne, posiadające np. w przypadku bazy WoS tzw. *impact factor* (IF), będący uznanym wskaźnikiem wpływu naukowego na świecie (Rębisz, 2017, 23). Spotykany obecnie zalew publikacji spowodował, że to właśnie jakość czasopism naukowych, w których wydawane są prace staje się głównym kryterium dla naukowców pragnących przedstawić wyniki swoich badań (Miguel, Chinchilla-Rodriguez, i de Moya-Anegón 2011, 1130).

Dotychczasowe badania wyraźnie wskazują, że prace zawarte w bazie Scopus i WoS uznaje się za bardziej widoczne w skali globalnej (Adriaanse i Rensleigh 2017, 2; Chung i Park 2012; Danesh, Fattahi, i Dayani 2017; Norman 2012). To z kolei pozytywnie wpływa na ich cytowalność. Statystycznie liczba powołań na teksty indeksowane w WoS i Scopus jest większa w porównaniu z publikacjami z innych baz, i świadczy o lepszej widoczności dorobku naukowego danego badacza, dając jednocześnie bardziej stabilny obraz jego pracy naukowej (Popovic, Antonic, i Matutinovic 2012, 63). Między innymi wyniki badań Norman (2012) wyraźnie wskazują, że wiele korzyści przynosi autorom publikowanie prac w recenzowanych czasopismach naukowych wydawanych online, indeksowanych w uznanych, branżowych bazach referencyjnych. Otrzymujemy tym samym klarowny przekaz - aby być cytowanym, publikacje muszą być zarówno widoczne w środowisku cyfrowym, jak i istotne dla ich kluczowych odbiorców od samego początku (Norman 2012). Jest to o tyle istotne, że publikowanie w prestiżowych czasopismach cieszy się szerokim konsensusem normatywnym w środowisku akademickim jako metryka osiągnięć i powszechnie przyjmuje się, że liczba cytatów, które otrzymuje uczonec, jest wskaźnikiem względnej „jakości” jego pracy naukowej (Lindsey 1989), a publikacje z wyższymi cytatami mają większy wpływ na badania innych, lub przynajmniej są częściej i szerzej cytane (Lowe i Van Fleet 2009, 202).

### 3. Metodologia badań

Jak już wspomniano, na widoczność w środowisku cyfrowym, wpływ ma produktywność oraz efektywność badacza. Za wskaźnik tej widoczności uznaje się liczbę wyszukanych prac w internetowych serwisach naukowych i uznanych bazach referencyjnych, natomiast za efektywność, łączną liczbę ich cytowań (Danesh, Fattahi, i Dayani 2017, 3). Zatem, indywidualna widoczność w środowisku cyfrowym, jak i produktywność naukowa są silnie skorelowane z efektem sieciowym, a widoczność w In-

ternie i cytaty, jak zauważają Aaltojärvi i in. (2008a, 15) idą ze sobą niemal w parze. W kontekście naszych badań widoczność badacza, stanowiąca warunek wstępny atrakcyjności, jest generowana poprzez obecność jego wyników badań w sieci, szczególnie zaś zaprezentowanych i indeksowanych w uznanych przez środowisko naukowe bazach danych i internetowych portalach branżowych.

Badaniem objęto instytuty pedagogiki z trzech krajowych uczelni:

- a. Instytut Pedagogiki Uniwersytetu Rzeszowskiego (UR)
- b. Instytutu Pedagogiki Uniwersytetu w Zielonej Górze (UZ)
- c. Instytutu Pedagogiki Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie (UMCS)

Wyselekcjonowane uczelnie i ich instytuty pedagogiki zostały tak dobrane, by były one zlokalizowane w regionach o porównywalnym poziomie rozwoju społeczno-ekonomicznym, podobnej wielkości, ale także o porównywalnym potencjale naukowym oraz profilu kształcenia. Ich znaczenie i pozycja w środowisku akademickim jest podobna. Analizowane instytucje nie należą do grupy topowych uczelni w kraju. Uwzględniając dane zawarte w Komunikacie Ministra Nauki Szkolnictwa Wyższego z 28 września 2018 r. o *kategoriach naukowych przyznanych jednostkom naukowym i uczelniom, w których zgodnie z ich statutami nie wyodrębniono podstawowych jednostek organizacyjnych* (Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego 2018), uwzględnione w analizie Instytuty Pedagogiki posiadały kategorię B.

#### 4. Cele i pytania badawcze

Autorzy niniejszego artykułu postawili sobie za cel zdiagnozowanie i porównanie skali e-widoczności w naukowym środowisku cyfrowym pracowników akademickich z trzech instytutów pedagogiki wybranych do badania uczelni: Uniwersytetu Rzeszowskiego, Uniwersytetu w Zielonej Górze oraz Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej. Tak wyznaczony cel wymagał postawienia bardziej szczegółowych pytań badawczych:

1. *Jaka jest skala posiadania e-profilu w bazie WoS i Scopus przez pracowników akademickich wyselekcjonowanych do badania Instytutów Pedagogiki na koniec roku 2020?*
2. *Jaka jest skala posiadania e-profilu na platformach społecznościowych dedykowanym naukowcom: ResearchGate i Academia.edu oraz w specjalistycznej internetowej wyszukiwarce Google Scholar, przez wybranych pracowników akademickich na koniec roku 2020?*
3. *Jaka jest skala produktywności naukowej i cytawalności prac indeksowanych na poszczególnych e-profilach (WoS, Scopus, ResearchGate, Academia.edu, Google Scholar), wśród akademików z wybranych do badania Instytutów Pedagogiki?*
4. *Jaki język publikacji dominuje wśród indeksowanych prac na poszczególnych e-profilach?*

## 5. Procedura i zbieranie danych

Do badań wybrano pięć różnych naukowych serwisów internetowych, które pozwalają badaczom na posiadanie własnego e-profilu. Wybór padł na te, które najczęściej są wykorzystywane przez naukowców do tworzenia własnych „scholarly selfie”, a ich popularność i znaczenie dla omawianego zagadnienia potwierdzają liczne badania (Aaltojärvi et al., 2008; Adriaanse & Rensleigh, 2017; Danesh et al., 2017; Harzing & Alakangas, 2016; Hausteijn et al., 2014; Ortega, 2015; Priem, 2014; Rehrl et al., 2014; Thelwall & Kousha, 2014; Ward et al., 2015). Analizie poddano zatem e-profile z trzech baz referencyjnych: *ResearchID* - RID (ISI Thomson Reuters - Web of Science), *ScopusAuthorID* - AID (Elsevier) oraz *Google Scholar Citation* - GS. Przeanalizowano także e-profile dwóch naukowych serwisów społecznościowych łączących badaczy z całego świata: *ResearchGate* - RG i *Akademia.edu* - ACA. Profile RID (WoS), AID (Scopus) i GS, oparte są na publikacjach indeksowanych przez odpowiednie usługi i oferują głównie statystyki bibliometryczne. Natomiast platformy społecznościowe, takie jak RG czy ACA, będące systemami wymiany plików, kładą przede wszystkim nacisk na społeczny charakter naukowych serwisów sieciowych. Ponadto wykazują najszybszy wzrost oraz największy potencjał do tworzenia wirtualnych społeczności badawczych (Ward, Bejarano, i Dudás 2015, 191–92).

Dane w ramach omawianego badania zostały zebrane w listopadzie i grudniu 2020 roku<sup>1</sup>. Liczba pracowników naukowych analizowanych trzech instytutów, zamieszczonych na oficjalnych stronach poszczególnych uczelni, łącznie wyniosła N=222. Natomiast całkowita liczba przeanalizowanych e-profilu z wybranych baz i portali społecznościowych (WoS, Scopus, GS, RG, ACA), z których pozyskano dane do analiz, wyniosła łącznie 301.

## 6. Próba badawcza

Populacja badawcza obejmowała wszystkich pracowników naukowych z wybranych do badania instytutów, wg dostępnych danych zamieszczonych na oficjalnych stronach danej jednostki akademickiej, w listopadzie 2020 r. W tym okresie w Instytucie Pedagogiki UR pracowało 77 nauczycieli akademickich (N=77), w Instytucie Pedagogiki UZ 52 (N=52), a na UMCS-ie 93 (N=93). Dla ułatwienia porównania, w badaniu uwzględniono zajmowane stanowisko na jakim był zatrudniony dany akademik (asystent, adiunkt, profesor uczelni, profesor). Ze względu na specyfikę dyscypliny, w każdej z analizowanych jednostek kobiety są nadreprezentowane (Tabela 1).

<sup>1</sup> Dane i wskaźniki bibliometryczne do niniejszego tekstu zostały zebrane w trakcie zajęć pn. *Internetowe bazy publikacji i streszczeń*, prowadzonych przez dra S. Rębisza w Instytucie Pedagogiki Uniwersytetu Rzeszowskiego, na kierunku Pedagogika, specjalność Pedagogika medialna, studia stacjonarne II stopnia. Pod merytoryczną opieką prowadzącego zajęcia, w gromadzeniu i analizie danych uczestniczyły słuchaczki: Dagmara Hawryło, Aleksandra Janeczko, Aleksandra Jasz, Diana Kaniewska, Katarzyna Kawka, Ewa Michno (współautorka artykułu), Martyna Szczepanik oraz Aleksandra Zaracka.



## 7. Wyniki

Najliczniejszą grupę akademików w badanych instytutach stanowią adiunkci (59,6% - 61%). Liczba nauczycieli akademickich na stanowisku profesora uczelnianego waha się od 22% do prawie 31%, zaś z tytułem profesora od niecałych 2% na UZ do 6,4% na UMCS. Najmniej zatrudnionych nauczycieli akademickich na stanowisku asystenta w badanym okresie było w Instytucie Pedagogiki UMCS (3,2%), najwięcej zaś w takiej samej jednostce na uczelni rzeszowskiej (14,3%) (Tabela 1).

Tabela 1. Charakterystyka społeczno-demograficzna badanej próby

	N	Płeć		Stanowisko			
		K	M	Asystent	Adiunkt	Profesor uczelni	Profesor
UR	N= 77	59,7%	40,3%	14,3%	61%	22,1%	2,6%
UZ	N= 52	73,1%	26,9%	7,7%	59,6%	30,8%	1,9%
UMCS	N= 93	81%	19%	3,2%	60,2%	30,1%	6,4%

*K-kobieta, M-mężczyzna; UR – Uniwersytet Rzeszowski, UZ – Uniwersytet Zielonogórski, UMCS – Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie*

## 8. Skala e-widoczności badanych w cyfrowym środowisku naukowym

Analiza zebranego materiału wykazała, że zatrudnieni naukowcy w omawianych instytucjach w różnym stopniu posiadają dodatkowe e-profile, prócz tych, które znajdują się na oficjalnej stronie ich uczelni.

Jak już podkreślono, powszechnie uznaje się, że w nauce liczy się prestiż czasopisma, w którym ukazuje się publikacja, a hierarchia w nauce opiera się w dużej mierze na funkcjonującej globalnie hierarchii czasopism naukowych. Takie bazy bibliograficzne jak wspomniane już WoS czy Scopus indeksują pisma wyselekcjonowane i uznane właśnie za istotne. Tak więc liczba publikacji w czasopismach indeksowanych we wspomnianych bazach staje się miarą jakości badań naukowych, a wskaźniki powołań na te prace, miarą ważności pracy naukowej (Rębisz, 2017, 23).

Jeśli prześledzimy zebrane w niniejszym badaniu dane dotyczące posiadania e-profilu uwzględniających publikacje indeksowane we wspomnianych dwóch prestiżowych bazach referencyjnych WoS - profil *ResearchID* (RID) i Scopus - profil *ScopusAuthorID* (AID), zauważamy, że odsetek ten jest niestety niewielki (Tabela 2). Ograniczona liczba zamieszczonych tam „scholarly selfies” wskazuje na niezbyt liczną grupę akademików z tych instytutów publikujących w prestiżowych czasopismach indeksowanych w bazie WoS i Scopus. Posiadanie indeksowanej własnej publikacji w WoS i Scopus, wiąże się z automatycznym utworzeniem systemu identyfikacji autora przez

zarządzających tymi bazami, który obejmuje listę jego publikacji naukowych wraz z cytataami. Idzie tu o profil *ResearchID* (WoS) i profil *ScopusAuthorID* (Scopus) dla danego autora. Należy podkreślić, że powyższe profile oparte są na subskrypcji ISI Thomson Reuters (WoS) i Eslevier (Scopus). Naukowy e-profil autora generowany jest zatem przez wspomnianą platformę, a jego poziom kontroli nad swoim profilem jest zerowy (Ward, Bejarano, i Dudás 2015, 189).

W przypadku pracowników naukowych z IP UR, wspomniany e-profil *ResearchID* (RID) na WoS posiada 16,9% akademików. Nieco lepiej wypadają w tym zestawieniu uczeni reprezentujący zielonogórską (IP UZ) i lubelską (IP UMCS) uczelnię, którzy posiadają, kolejno 23,1% i 21,5% profili na WoS. (Tabela 2).

Jeśli chodzi o posiadanie e-profilu w bazie Scopus (AID), odsetek rzeszowskich, zielonogórskich oraz lubelskich akademików z badanych instytutów, legitymujących się tym profilem, jest nieco wyższy niż w przypadku liczby profili na WoS (RID). Taki „scholarly selfie” posiada prawie co piąty badany z IP UR (19.5%), co czwarty z IP UZ (25%) i prawie co trzeci z IP UMCS (31.2%) (Tabela 2).

Ostatni „scholarly selfie” z grupy tradycyjnych e-profilu cytowań, poddany analizie to profil *Google Scholar Citation*. Zebrane dane wykazały, że spośród pracowników naukowych wyselekcjonowanych instytucji akademickich, taki e-profil posiada 28,6% akademików z IP UR, co trzeci badany z IP UZ (34,6.7%), i prawie co drugi z IP UMCS (41,9%). Szczegółowe rozkłady omawianych trzech tradycyjnych e-profilu cytowań (RID – WoS, AID – Scopus, GS – GS *Citation*) z uwzględnieniem stanowiska naukowego pracowników analizowanych jednostek prezentuje Tabela 2.

Tabela 2. Liczba posiadanych e-profilu przez pracowników akademickich analizowanych instytutów pedagogicznych z uwzględnieniem podziału na stanowiska (w %)

Uczelnia	Stanowisko	RID (WoS)	Σ	AID (Scopus)	Σ	GS	Σ	RG	Σ	ACA	Σ
UR	Asystent	0%	16,9%	0%	19,5%	36,4%	28,6%	18,2%	28,6%	18,2%	13,0%
	Adiunkt	17,0%		21,3%		27,6%		34%		10,6%	
	Prof. uczelni	29,4%		42,2%		23,5%		23,5%		17,6%	
	Profesor	0%		50%		50%		0%		0%	
UZ	Asystent	0%	23,1%	0%	25%	25%	34,6%	25%	26,9%	25%	21,2%
	Adiunkt	19,4%		16,1%		38,7%		32,3%		16,1%	
	Prof. uczelni	37,5%		50%		31,3%		18,8%		31,3%	
	Profesor	0%		0%		0%		0%		0%	

UMCS	Asystent	0%	21,5%	0%	31,2%	33,3%	41,9%	33,3	51,6%	0%	16,1%
	Adiunkt	16,1%		23,2%		42,9%		51,8%		17,9%	
	Prof. uczelni	35,7%		39,3%		42,9%		57,1%		17,9%	
	Profesor	16,7%		83,3%		33,3%		33,3%		0%	

*E-profil pracownika: RID = ResearcherID (WoS), AID = ScopusAuthorID (Scopus), GS = Google Scholar Citations, RG = ResearchGate, ACA = Academia.edu.*

Jak już wspomniano, badania potwierdzają, że najpopularniejszymi spośród naukowych serwisów społecznościowych, które pozwalają badaczom na tworzenie własnego e-profilu, są narzędzia społecznościowe RG i ACA (Mikki i in. 2015), a przedstawiciele nauk społecznych i humanistycznych dysponują największą liczbą takich profili wśród wspomnianych bezpłatnych branżowych serwisów społecznościowych (Ortega 2015; Rychlik 2017, 99). Uwzględniając powyższe informacje oraz cel badań Autorów niniejszej pracy, analizie poddano także kwestię posiadania przez pracowników naukowych badanych instytucji akademickich e-profilu na wspomnianych platformach branżowych RG i ACA.

Okazało się, że najwięcej swoich profili w serwisie RG posiadają naukowcy z IP UMCS (51,6%). Statystycznie, co drugi z nich może pochwalić się własnym „scholarly selfie” na tej platformie. W przypadku badanych z rzeszowskiej i zielonogórskiej uczelni, wskaźnik ten jest znacznie niższy i wynosi kolejno dla e-profilu na RG: 28,6% - IP UR i 26,9% - IP UZ. Natomiast dla serwisu społecznościowego ACA wskaźniki te wynoszą kolejno: IP UZ - 21,2%, IP UMCS -16,1% i IP UR -13,0% (tabela 2).

Generalnie najmniej własnych, samodzielnie wygenerowanych „scholarly selfie” na platformach mediów społecznościowych RG i ACA posiadają akademicy z rzeszowskiej i zielonogórskiej uczelni. Dla ścisłości, należy także podkreślić, że na koniec grudnia 2020 nie wszystkie e-profile na wspomnianych platformach RG i ACA, utworzone przez akademików z wybranych do badania instytutów, były aktywne, tj. wypełnione np. publikacjami, streszczeniami, etc. Część z nich niestety zawierały jedynie imię i nazwisko oraz afiliację instytucji, którą dany pracownik reprezentuje. Problem ten dotyczył szczególnie serwisu ACA. Według Ortegi (2015) powyższa sytuacja może potwierdzać fakt, że w rzeczywistości utrzymanie kilku profili użytkowników jest dość czasochłonne i niekiedy bywa trudne, dlatego też większość naukowców jest obecnych tylko w jednym serwisie. Poza tym badania wskazują, że tylko niewielka ilość badaczy zarządza kilkoma profilami (Ortega 2015, 43).

## 9. Popularność poszczególnych e-profilu wśród badanych

Spośród badanych pracowników naukowych z IP UR, 60% z nich posiada, prócz uczelnianego, przynajmniej jeden dodatkowy e-profil na wybranej platformie naukowej. Zebrane dane wyraźnie wskazują, że żadnego dodatkowego e-profilu nie ma aż 40% zatrudnionych tam akademików. Analiza wykazała również, że tylko dwóch naukowców (2,6%) z tej jednostki ma swoje „scholarly selfie” na wszystkich uwzględnionych w badaniu serwisach: WoS, Scopus, RG, GS i ACA. Kolejnych trzech (3,9%) legitymuje się czterema e-profilami (WoS, Scopus, RG i GS). Natomiast pięciu akademików (6,5%), spośród posiadających e-profile ma ich trzy, a 16,9% dwa. Co czwarty badany pedagog (24,7%) z rzeszowskiej uczelni, spośród tych, którzy posiadają dodatkowy e-profil, ma tylko po jednym własnym „scholarly selfie”. W większości dotyczy to platformy RG i GS, rzadziej ACA.

Nieco lepiej, w kontekście konsekwentnego budowania swojej widoczności w środowisku naukowym, także i tym cyfrowym, prezentują się pedagodzy z uczelni zielonogórskiej. W przypadku pracowników naukowych IP UZ, nieco ponad 65% spośród nich posiada dodatkowy (inny niż uczelniana strona) e-profil. Najkorzystniej w tym zakresie sytuacja wygląda na uczelni lubelskiej. Tam ponad 75% akademików może pochwalić się posiadaniem dodatkowych „scholarly selfies”. Generalnie, brak takiego profilu występuje tylko u około 1/3 uwzględnionych w analizie pracowników naukowych z IP UZ i tylko u 1/4 z IP UMCS. Ponadto 3,2% lubelskich uczonych legitymuje się e-profilem na wszystkich analizowanych serwisach naukowych. Dla badanych z Zielonej Góry, odsetek ten wyniósł niecałe 2%. Cztery dodatkowe „scholarly selfies” posiada 6,5% lubelskich i prawie 4% zielonogórskich pedagogów. Natomiast trzy takie e-profile, kolejno 17,2% akademików z IP UMCS i 17,3% z IP UZ. Największy odsetek spośród pracowników naukowych IP UMCS i IP UZ, podobnie jak w przypadku IP UR jest tych, którzy prezentują swoje osiągnięcia naukowe na dwóch (UMCS-20,4%, UZ – 13,5%) i jednym (UMCS – 28,0%, SVK – 28,8%) e-profilu. Najczęściej do tej prezentacji wybierają platformę RG lub GS, rzadziej ACA.

Warto także zwrócić uwagę na fakt, że w analizowanych uczelniach, wśród badanych pracowników poszczególnych instytutów pedagogicznych, każdy z naukowych serwisów internetowych, cieszył się podobną popularnością. Rzeszowscy akademicy tworzyli swoje „scholarly selfie” głównie na RG (28,6%) i GS (28,6%), a w stopniu najmniejszym na ACA (13,0%). Dla lubelskich pedagogów, także RG (51,6%) i GS (41,9%) były najatrakcyjniejszym naukowym narzędziem budowania swojej widzialności w cyfrowym świecie naukowym. Najmniej zaś platforma ACA (16,1%). Również zielonogórscy pedagodzy, do tworzenia własnych badawczych e-profilu wybierali przede wszystkim platformę GS (34,6%), a następnie RG (26,9%). Najmniejszym zainteresowaniem, podobnie jak u rzeszowskich i lubelskich akademików, cieszył się serwis ACA (21,2%) (Tabela 2).

Generalnie rzecz ujmując, uwzględniając wszystkich pracowników naukowych z poszczególnych wybranych do badania instytutów pedagogicznych, najczęściej two-

rzyli oni własne „scholarly selfie” na następujących platformach naukowych (kolejno): RG (27,9%), GS (26,3%), Scopus (18,9%) i WoS (15,0%). Najmniej atrakcyjnym narzędziem do kreowania własnej widoczności wśród badanych pracowników naukowych wybranych instytutów, okazała się platforma społecznościowa ACA (11,9%).

## 10. Rozkład językowy publikacji zamieszczonych na e-profilach

Interesująca, z punktu poznawczego, wydaje się analiza dotycząca rozkładu prac w językach obcych zamieszczanych na własnych e-profilach, z podziałem na prace opublikowane w językach konferencyjnych (angielskim, hiszpańskim, francuskim, niemieckim i rosyjskim), jak i innych językach obcych. Zważywszy na fakt, że obecnie język angielski uznaje się za język komunikacji akademickiej i naukowej, a jego dominacja jako języka nauki (współczesnego *lingua franca*), zapewnia uniformizację w zakresie środka komunikacji, który pozwala naukowcom z różnych krajów na prowadzenie wspólnych przedsięwzięć naukowych, publikowanie w tym języku wydaje się zasadne i konieczne (Pérez-Llantada 2010).

Uwzględniając powyższą uwagę, autorzy niniejszego tekstu przeanalizowali rozkłady publikacji w poszczególnych językach, z uwzględnieniem podziału na języki konferencyjne i niekonferencyjne. W zamieszczonej poniżej tabeli 3, nie wyszczególniono prac indeksowanych na e-profilach serwisu WoS i Scopus, bowiem w przypadku wszystkich badanych, posiadających w tych bazach swoje publikacje, były one opublikowane w języku angielskim.

Na pozostałych uwzględnionych w badaniu platformach społecznościowych (RG, GS i ACA) zdecydowanie dominującym językiem publikacji był język ojczysty (Tabela 3). Okazuje się, że 2/3 akademików z analizowanych trzech Instytutów Pedagogiki, zamieściło na stronach RG publikacje w języku polskim i nieco ponad 30% w językach konferencyjnych, z których najczęściej występującym był język angielski. Prace w językach niekonferencyjnych to zaledwie 0,1% ogółu tam zamieszczonych i pojawiają się na e-profilach pracowników UR. Na GS teksty w języku polskim stanowią ponad 80% publikacji we wszystkich badanych grupach nauczycieli akademickich, zaś języki konferencyjne to zaledwie 15-17%. Co ciekawe, prace pisane w językach niekonferencyjnych najczęściej były indeksowane w tym właśnie serwisie, ale i tak statystycznie nie przekraczają one 1%. Natomiast na ACA, pracownicy IP UR zamieścili 65,3% publikacji w języku polskim, akademicy z IP UMCS 80% a badani z IP UZ aż 94,1%. Pozostała część prac przygotowana została w językach konferencyjnych (Tabela 3). Generalnie, wśród wszystkich prac indeksowanych na wspomnianych platformach (RG, GS i ACA), zdecydowanie dominującym językiem konferencyjnym był język angielski, chociaż pojawiły się także w śladowej ilości prace w języku niemieckim i hiszpańskim oraz rosyjskim. Natomiast wśród języków obcych tzw. niekonferencyjnych przeważały: ukraiński, słowacki, czeski. Pojawiły się także sporadycznie prace w języku rumuńskim i łotewskim.

Tabela 3. Rozkład procentowy prac w języku ojczystym i obcym na e-profilach naukowych pracowników akademickich z wybranych uczelni

Uczelnia	Język publikacji na profilu RG			Język publikacji na profilu GS			Język publikacji na profilu ACA		
	Język polski	Język konferencyjny	Język niekonferencyjny	Język polski	Język konferencyjny	Język niekonferencyjny	Język polski	Język konferencyjny	Język niekonferencyjny
UR	68,6%	31,3%	0,1%	83,4%	15,8%	0,8%	65,3%	34,7%	0%
UZ	66,7%	33,3%	0%	85,4%	14,5%	0,17%	94,1%	5,9%	0%
UMCS	66,6%	33,4%	0%	82,7%	17,1%	0,1%	80%	20%	0%

Języki konferencyjne: *j. angielski, j. hiszpański, j. francuski, j. niemiecki, j. rosyjski*

## 11. Produktywność i efektywność naukowa versus widoczność w sieci

Jak już wspomiano, na indywidualną widoczność w sieci wpływ ma produktywność i efektywność naukowa, na którą składa się łączna liczba cytowań (Danesh, Fattahi, i Dayani 2017, 193). Naukowcy publikujący i zamieszczający swoje prace w Internecie mają większe szanse na odnalezienie ich publikacji za pośrednictwem platform wyszukiwania online i baz danych przez innych badaczy oraz powołania się na ich wyniki (cytowania), co bez wątpienia zwiększa ich wpływ na daną dyscyplinę naukową oraz pozwala szerzej i szybciej dzielić się swoją wiedzą. Inaczej rzecz ujmując, istnieje dodatnia korelacja pomiędzy widocznością artykułu w sieci a liczbą cytatów, tzn. widoczność publikacji w Internecie, zwiększa jej szansę na zacytowanie (Adriaanse & Rensleigh, 2017, s. 2). Powyższą korelację potwierdziły m.in. badania sprzed prawie 20 lat Lawrence'a (2001), które wyraźnie wykazały, że wpływ opublikowanego dokumentu jest większy, jeśli jest on dostępny w sieci. Nie ulega także wątpliwości, iż publikowanie w czasopismach indeksowanych w prestiżowych bazach naukowych (np. WoS, Scopus) jest szczególnie cenione w świecie nauki - stanowi swoisty wyznacznik jakości publikacji oraz podnosi rangę dorobku badacza na arenie międzynarodowej (Rębisz & Kacpyński, 2018).

Analiza zebranych danych wskazuje, że w przypadku publikacji zamieszczonych na profilach *Researcher ID* i *ScopusAuthorID*, odsetek indeksowanych w nich prac pracowników wybranych do badania instytutów jest niewielki. W przypadku ilości cytowanych publikacji, wskaźniki te są jeszcze niższe. Podobne wnioski pojawiają się w kontekście wskaźników cytowań prac zamieszczonych na społecznościowych serwisach naukowych RG i GS (Tabela 4). Jeśli idzie o teksty indeksowane na WoS, najrzadziej powoływano się na te, które miały afiliację rzeszowską (6,5%) oraz lubelską (12,9%). Uwzględniając w tym zakresie dane z bazy Scopus, okazuje się, że w stopniu

najmniejszym powoływano się na teksty pracowników naukowych z IP UZ (13,5%) i IP UR (14,2%). W przypadku artykułów zamieszczanych na GS, częstotliwość powoływania się na te prace była najwyższa wśród prac akademików z IP UMCS (39,8%) i IP UZ (32,7%). Także publikacje zamieszczone przez pracowników naukowych z IP UMCS na platformie RG były częściej cytowane (32,3%) niż akademików z IP UR (20,8%) i IP UZ (9,6%) (Tabela 4).

Tabela 4. Rozkład produktywności i cytowalności pracowników akademickich analizowanych instytutów pedagogicznych z uwzględnieniem e-profilu i podziału na stanowiska (w %)

Uczelnia	Stanowisko	Publikacje na RID (WoS) - % osób	Cytowania na RID (WoS) - % osób	Publikacje na AID (Scopus) - % osób	Cytowania na AID (Scopus) - % osób	Publikacje na GS - % osób	Cytowania na GS - % osób	Publikacje na RG - % osób	Cytowania na RG - % osób
UR	Total:	16,9%	6,5%	19,5%	14,2%	28,6%	27,3%	28,6%	20,8%
	Asystent	0	0	0	0	36,4%	27,3%	18,2%	18,2%
	Adiunkt	17%	4,3%	21,3%	14,9%	27,6%	27,7%	34%	23,4%
	Prof. uczelni	29,4%	17,6%	42,2%	23,5%	23,5%	23,5%	23,5%	17,6%
	Profesor	0	0	50%	0	50%	50%	0	0
UZ	Total:	23,1%	19,2%	25%	13,5%	34,6%	32,7%	15,4%	9,6%
	Asystent	0%	0%	0%	0%	25%	25%	0%	0%
	Adiunkt	19,4%	16,1%	16,1%	12,9%	38,7%	35,5%	16,1%	9,7%
	Prof. uczelni	37,5%	31,3%	50%	18,8%	31,3%	31,3%	18,8%	12,5%
	Profesor	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
UMCS	Total:	21,5%	12,9%	31,2%	18,3%	41,9%	39,8%	51,6%	32,3%
	Asystent	0%	0%	0%	0%	33,3%	33,3%	33,3%	0%
	Adiunkt	16,1%	8,9%	23,2%	12,5%	42,9%	39,3%	51,8%	28,6%
	Prof. uczelni	35,7%	21,4%	39,3%	25%	42,9%	42,9%	57,1%	42,9%
	Profesor	16,7%	16,7%	83,3%	50%	33,3%	33,3%	33,3%	33,3%

RID = ResearchID (WoS), AID = ScopusAuthorID (Scopus); GS = Google Scholar Citations; RG = ResearchGate

## 12. Dyskusja

W coraz większym stopniu pojawia się w naszym środowisku naukowym przekonanie, że instytucja naukowo-badawcza i naukowcy funkcjonują na rynku na zasadach analogicznych do innych podmiotów rynkowych. A skoro tak się dzieje, jak uważa Pruchnicka (2014), to podobne zastosowanie powinny znaleźć także sposoby promowania swojej aktywności naukowej i osiągnięć. Współcześnie taką możliwość,

zgodnie z obowiązującymi trendami daje Internet i rozwój mediów społecznościowych, dzięki którym obserwujemy niewątpliwie zupełnie nowy i różny od poprzedniego wymiar komunikacji naukowej.

W ostatnim dziesięcioleciu wykorzystanie wskaźników do oceny badań naukowych stało się integralną częścią krajobrazu akademickiego (Harzing i Alakangas 2016, 787). Publikacje i cytaty w recenzowanych czasopismach z prestiżowych baz bibliograficznych są uważane za wskaźniki wydajności i wpływu na naukę, a także wykorzystywane są w ocenie badań naukowych (Haustein 2015). Wyniki analiz produktywności i efektywności naukowej są jednym z elementów wpływających na reputację naukową uczonych i instytucji, które reprezentują, a także decydują o skali ich widoczności w środowisku naukowym (Buzdygan i Górski 2015, 102). Powszechnie uznaje się bowiem, że w nauce liczy się prestiż czasopisma, w którym ukazuje się publikacja, a hierarchia w nauce opiera się w dużej mierze właśnie na funkcjonującej globalnie hierarchii czasopism naukowych (Kwiek 2015).

Uwzględniając powyższe uwagi dotyczące efektywności naukowej i jej wpływu na widoczność w środowisku naukowym, warto zaznaczyć, że we wspomnianych dwóch bazach bibliograficznych WoS (*ResearchID*) i Scopus (*ScopusAuthorID*) odsetek indeksowanych publikacji i cytowań w przypadku akademików z wybranych do badania instytutów pedagogiki jest niewielki (tabela 4). Analiza bibliometryczna ich osiągnięć naukowych na koniec grudnia 2020 wykazała, że znaczna część z nich, bo około 80-85% wg bazy Scopus, a 80-93% wg bazy WoS ma wskaźnik Hirscha równy zero. Oznacza to, że taki procent pracowników naukowych z tych instytutów nigdy nie opublikowało żadnej pracy indeksowanej w bazie Scopus lub WoS, która zainteresowała innych naukowców na tyle, aby chociaż raz ją zacytować w publikacjach z wspomnianych baz referencyjnych (por.: Letki i Nowotny 2019). Z przytoczonych danych wynika, że tak znaczny odsetek akademików analizowanych instytutów jest nieobecny w światowym obiegu nauki, a ich widoczność w szerszym, międzynarodowym środowisku naukowym jest znikoma.

W kontekście powyższych danych i formułowanych wniosków należy jednak podkreślić, że w literaturze dotyczącej problematyki produktywności naukowej wskazuje się na fakt, iż rozkład wyników pracy naukowej (publikacji i cytowań) jest asymetryczny, tzn., że w każdym systemie nauki tylko niewielki odsetek naukowców pisze większość prac i przyciąga większość cytowań. Jak zauważa Kwiek (2018), indywidualna produktywność badawcza nie charakteryzuje się rozkładem normalnym Gaussa, ale raczej rozkładem Pareta. Na ten problem zwrócił uwagę i opisał go po raz pierwszy w 1926 r. Alfred J. Lotka, który w swych badaniach wykazał, że około 6% publikujących badaczy wytwarza połowę wszystkich prac naukowych (Kwiek 2018, 417). Jak piszą Aaltojärvi i in. (2008b, 12) występowanie odkrytej przez Lotkę skrajnej asymetryczności produktywności wydawniczej, potwierdzają inne, późniejsze badania i opracowania we wszystkich dyscyplinach, w tym także w naukach społecznych. Wydawałoby się zatem, że w tej niewielkiej, wskazanej przez Lotkę kilkuprocentowej grupie naukowców odpowiedzialnych za publikowanie połowy prac indeksowanych w najbardziej prestiżowych



bazach, dominować powinni przede wszystkim akademicy o wysokiej i silnej pozycji z danej instytucji naukowej oraz przynależący do kadry wyższego szczebla. Wyniki naszych analiz uwzględniające m.in. dane z bazy WoS i Scopus, w przypadku rzeszowskich i zielonogórskich akademików, niestety nie potwierdziły takiej zależności, tzn. wysoka i silna pozycja w lokalnej instytucji naukowej nie jest koniecznym lub wystarczającym predyktorem ich widoczności naukowej. Do podobnych wniosków doszli w swych badaniach Rehrl i in. (2014, 42). Dodatkowo, tak samo jak w badaniach Kwieka (2019, 421), tak i w przypadku analizowanych instytucji, przynależność do kadry wyższego szczebla nie zwiększa szans stania się najbardziej produktywnym i efektywnym naukowcem (tabela 4).

Jako pewien rodzaj usprawiedliwienia dla niskiego udziału akademików z obszaru pedagogiki, w światowym obiegu nauki (niewielka liczba cytowań na WoS i Scopus), można przyjąć fakt, że publikacje z tej dziedziny często uwzględniają lokalne problemy, które interesują lokalne środowisko naukowe, to zaś nie potrzebuje uniwersalnego języka (angielskiego), aby komunikować się między sobą, przy czym wcale to nie oznacza, że lokalność problematyki nauk humanistycznych i społecznych ma mniejszą wartość. Formułowana jest ona zawsze w określonym języku i w określonym kontekście historyczno-kulturowym. Natomiast wszystkie dostępne międzynarodowe bazy referencyjne (a przede wszystkim takie jak WoS czy Scopus) – ze względu na sposób ich konstruowania – mają charakter „anglocentryczny” (Rębisz, 2017, 32-33, za: Kokowski, 2015).

Faktem jest również, że dla przedstawicieli pedagogiki jako nauki, pewną specyfiką jest dość powszechne publikowanie, w tym także przez akademików z analizowanych instytucji, znacznej ilości prac w językach narodowych. Tak więc, aby zwiększyć możliwość dostępu do publikacji badaczom ze swojego obszaru językowego oraz poprawienia tym samym własnej widoczności i efektywności naukowej, niezbędnym i rozsądnym staje się zamieszczanie ich w ogólnodostępnych naukowych serwisach społecznościowych. Takie działanie może wpłynąć na zwiększenie swojej obecności przynajmniej w krajowej wymianie myśli naukowej. Niemniej jednak pożądanym byłoby częstsze publikowanie w językach konferencyjnych (głównie w języku angielskim) i zamieszczanie takich prac na swoich „scholarly selfie”, co pozwoliłoby na wyjście poza lokalny i krajowy charakter oddziaływania pracy naukowej kadry akademickiej analizowanych instytucji. Jest to o tyle ważne, że nasze analizy wskazują, iż statystycznie liczba zamieszczanych przez badanych pracowników publikacji w językach obcych (konferencyjnych) na swoich e-profilach jest dwu- (RG) i prawie sześciokrotnie (GS) niższa niż liczba prac w języku ojczystym. Publikowanie w językach konferencyjnych pozwala na szerokie dzielenie się wiedzą, a to z kolei przyczynia się do generowania nowej wiedzy i poprawy efektywności działania (Hosseini i Hashempour 2012, 128). Ponadto wyniki badań potwierdzają, że e-profile utworzone na naukowych platformach społecznościowych o podwyższonym wpływie, tzn. na tych, które zawierają m.in. wskaźniki bibliometryczne (cytowania i produktywność - np. RG i GS), przyciągają innych badaczy zainteresowanych wartością znajdujących się tam prac, przez co wzrasta

widoczność i cytowalność w sieci tych autorów, którzy zamieszczają swoje publikacje właśnie w tych serwisach (Ortega 2015, 43).

Tworzenie własnych e-profilu na naukowych platformach typu RG, ACA czy GS przez przedstawicieli nauk społecznych wydaje się koniecznym i racjonalnym działaniem na rzecz budowania swojej widoczności w cyfrowym środowisku naukowym. Wynika to m.in. z zupełnie innych wzorców publikowania przez przedstawicieli nauk pedagogicznych niż nauk przyrodniczych czy inżynierskich. Dla reprezentanta nauk pedagogicznych podstawowym typem publikacji najczęściej bywa rozdział w książce bądź monografia, a dopiero później artykuł naukowy w czasopiśmie. Jak pisze Rychlik (2017), międzynarodowe bazy bibliograficzne takie jak WoS czy Scopus dostarczają informacji o liczbie cytowań głównie w odniesieniu do artykułów w czasopiśmie naukowych. Natomiast kultura cytowań w naukach humanistycznych czy społecznych charakteryzuje się częstszym cytowaniem książek i rozdziałów oraz częstszym cytowaniem prac, które są starsze niż pięć lat. Dlatego też wskaźniki altmetryczne, pojawiające się wraz z zaistnieniem e-profilu na danej naukowej platformie społecznościowej, mogą wspomóc ocenę i wpływ naukowców publikujących w obszarze nauk humanistycznych i społecznych (Rychlik 2017, 92). Ponadto okazuje się, że wraz z przejściem na technologię cyfrową i ze zmianą wzorców komunikacji, tradycyjne narzędzia analityczne (bibliometryczne) stają się coraz częściej uzupełniane przez tzw. wskaźniki altmetryczne (Ortega 2015). Wynika to z faktu, że tradycyjne bibliometryczne wskaźniki pomiarowe mogą odzwierciedlać jedynie ograniczony aspekt wpływu danej pracy naukowej, a tym czasem, jak wykazują badania, niektóre artykuły mogą być rzadko cytowane, ale za to intensywnie czytane i pobierane przez innych badaczy (Priem 2014).

Pamiętając zatem, że narzędzia społecznościowe typu RG czy ACA kładą nacisk na społeczny charakter serwisów sieciowych, tworzenie samodzielnie własnych profili badawczych na tych platformach jest istotną i racjonalną aktywnością w kontekście budowania swojej widoczności w sieci. Narzędzia te uwzględniają bowiem nowe metryki pomiaru potencjału każdego rodzaju działalności naukowej starając się zmierzyć jej wpływ naukowy za pomocą wspomnianych wskaźników altmetrycznych (Priem 2014). Wskaźniki te opierają się zazwyczaj na pomiarze aktywności online związanej z uczonymi lub treściami naukowymi pochodzącymi z mediów społecznościowych i platform web 2.0. (Haustein 2015, 39). Najczęściej podawane tego typu wskaźniki bazują na liczbie publikacji, cytatów, opinii, odsłon stron, pobrań, komentarzach do tekstu, śledzeniu strony, obserwacjach i współautorach, etc.

W przypadku wskaźników altmetrycznych, ich ogromną zaletą jest szybkość, z jaką naukowiec może otrzymać informację zwrotną na temat swojego dorobku. Prace publikowane online, często w otwartym dostępie, potrafią w ciągu paru dni zebrać sporo różnorodnych metryk świadczących o zainteresowaniu daną publikacją (Rychlik 2017, 96). Udowodniono także, że wskaźniki altmetryczne dzięki korzystaniu z mediów społecznościowych poprzez kanały zarezerwowane głównie dla badaczy i naukowców, np. z sieci społecznościowych naukowców, takich jak RG czy ACA, mogą mieć natychmiastowy wpływ na działalność naukową. Okazuje się bowiem, że zamieszczone w tych

serwisach wyniki prac naukowych są szybciej rozpowszechniane za pośrednictwem platform społecznościowych niż poprzez ich cytowanie (Mikki i in. 2015, 3). Tak więc, nowe wskaźniki altmetryczne, generowane w ramach m.in. takich narzędzi społecznościowych jak RG czy ACA, z jednej strony, jak zauważa Ortega (2015, 47), opisują alternatywny wymiar aktywności naukowej, bliski popularyzacji nauki i zdolności do tworzenia sieci kontaktów osób zainteresowanych nauką i badaniami, z drugiej zaś zakładają, że naukowcy są rzeczywiście zaangażowani w środowisko społecznościowe online i oddziałują swoimi pracami naukowymi na tę społeczność. Dzięki rozpowszechnieniu się takich serwisów społecznościowych, mamy do czynienia z coraz bardziej dostępnymi wynikami badań w Internecie, co daje większe możliwości internetowego pomiaru wydajności i widoczności akademickiej. Dlatego tak ważne jest posiadanie własnych „scholarly selfies” na najpopularniejszych naukowych platformach społecznościowych.

## Konkluzje i rekomendacje

Dotychczasowe badania potwierdzają, że naukowcy, którzy posiadają znaczną liczbę publikacji na profilach badawczych, mają większą widzialność i rozpoznawalność. To z kolei powoduje częstsze cytowanie ich prac, co wpływa na ich efektywność i pozycję (reputację) w środowisku naukowym. Inaczej rzecz ujmując, dotychczasowe badania wykazały, że istnieje istotna statystycznie zależność między widocznością a wskaźnikiem efektywności społeczności badawczej, tzn. że osoby o większej widoczności zazwyczaj charakteryzują się większą efektywnością naukową (Aaltojärvi i in. 2008a; Danesh, Fattahi, i Dayani 2017, 7). Wiemy także, że sukces naukowy zależy od wartości publikacji mierzonej cytowaniami, co obecnie w praktyce oznacza liczbę cytowań publikacji, głównie w języku angielskim, wpływając tym samym na pozycję i rozpoznawalność, a więc widoczność w międzynarodowym środowisku naukowym.

W powyższym kontekście niepokojące są wyniki naszych analiz wskazujące na dość znaczny odsetek pracowników naukowych badanych instytutów pedagogicznych, którzy nie korzystają z narzędzi jakimi są bazy referencyjne oraz społecznościowe serwisy naukowe do budowania konsekwentnie swojej widoczności, a tym samym i pozycji w środowisku naukowym. Niepokojące jest również to, że znaczna część akademików zatrudnionych w analizowanych jednostkach dość rzadko publikuje w językach konferencyjnych oraz bardzo sporadycznie w czasopiśmie indeksowanych w prestiżowych bazach bibliograficznych (WoS i Scopus). To zaś wpływa na niewielki odsetek powołań na ich prace, przy czym i tak największą popularnością cieszą się publikacje autorstwa zaledwie kilku osób z każdej z badanych instytucji. Pamiętając, że to właśnie produktywność oraz efektywność (cytowalność) naukowa są czynnikami wpływającym na widoczność i rozpoznawalność danego akademika w środowisku naukowym, możemy postawić tezę, że znaczna część pracowników naukowych badanych instytutów poprzez

brak odpowiedniej aktywności naukowej odbiera sobie szansę na rozpoznawalność we wspomnianym środowisku, tak krajowym jak międzynarodowym.

Jak już wspomniano, cały proces tworzenia i upowszechniania nauki opiera się na komunikacji. Wiemy także, że odkrycia badawcze i wynikająca z nich naukowa pozycja zawsze były priorytetem dla naukowców. Wspomniane dwa cele osiągnięte są poprzez odpowiednią komunikację naukową, która obecnie zachodzi coraz mocniej w sieci. Zarówno autorom prac naukowych, jak i instytucjom, które reprezentowane są przez badaczy, zależy na tym, by jak najwięcej osób dotarło do udostępnianych przez nich treści i wyników. W jakim stopniu cel ten uda się osiągnąć, zależy w głównej mierze od widoczności prezentowanych zasobów. Dlatego też, racjonalnym i koniecznym działaniem ze strony akademików, którzy nie mogą pochwalić się odpowiednim dorobkiem indeksowanym w bazach referencyjnych typu WoS i Scopus, dla poprawy swojej widoczności i pozycji naukowej, byłoby podjęcie przez nich wysiłku utworzenia własnego „scholarly selfie” na popularnych serwisach społecznościowych RG, ACA czy GS. Z tym oczywiście winna być związana także zwiększona częstotliwość zamieszczania na nich swoich prac - najlepiej w językach konferencyjnych. Przywołane branżowe platformy (bazy danych) obecnie stały się bowiem doskonałym sposobem na upowszechnienie wyników badań i zawierają prócz informacji bibliograficznych także pełne teksty naukowe, często z otwartym dostępem. Jest to o tyle istotne, że za jeden z czynników wpływających na prawdopodobieństwo wyszukania, skorzystania i zacytowania dokumentu uważa się pełnotekstowy dostęp do publikacji (Miguel, Chinchilla-Rodriguez, i de Moya-Anegón 2011, 1131). Ponadto dotychczasowe badania jasno wskazują, że zwiększenie liczby cytowań zależy głównie od zamieszczenia pracy w języku angielskim na jak największej liczbie e-profilu najpopularniejszych naukowych platform społecznościowych, a przede wszystkim od tego, by ta publikacja była indeksowana w prestiżowych bazach referencyjnych, tj. WoS i Scopus.

Jeśli chodzi o ograniczenia badania, to należy podkreślić, że pewien odsetek analizowanych e-profilu na naukowych platformach typu RG, ACA czy GS nie był regularnie aktualizowany m.in. poprzez zamieszczanie w nich najnowszych prac, a część „scholarly selfies” w ogóle nie zawierała żadnych publikacji. W związku z powyższym, niektóre wyniki i wyciągnięte wnioski mogą nie w pełni odzwierciedlać faktyczny stan rzeczy w kontekście omawianego zjawiska naukowej e-widoczności w środowisku cyfrowym.

## Literatura

Aaltojärvi, Inari, Ilkka Arminen, Otto Auranen, i Hanna-Mari Pasanen. 2008a. „Scientific Productivity, Web Visibility and Citation Patterns in Sixteen Nordic Sociology Departments”. *Acta Sociologica* 51 (1): 5–22. <https://doi.org/10.1177/0001699307086815>.

- 
- Adriaanse, Leslie S, i Chris Rensleigh. 2017. „E-Visibility to Enhance Knowledge Sharing”. W, 1–12. Long Beach Golf and Spa, Mauritius: University of Mauritius. <https://doi.org/10.13140/RG.2.2.17191.24489>.
- Becher, Melissa. 2015. „Factors Impacting Library Visibility on Academic Institution Home Pages”. *The Journal of Academic Librarianship* 41 (5): 621–28. <https://doi.org/10.1016/j.acalib.2015.06.019>.
- Borgman, Christine L., i Jonathan Furner. 2005. „Scholarly Communication and Bibliometrics”. *Annual Review of Information Science and Technology* 36 (1): 2–72. <https://doi.org/10.1002/aris.1440360102>.
- Buzdygan, Dorota, i Górski, Marek M. 2015. Jak biblioteka może wspierać zarządzanie reputacją naukową uczonych i zespołów badawczych. W T. Piestrzyński & J. Jerzyk-Wojtecka (Red.), *Biblioteka w społeczeństwie wiedzy. Informacja, Edukacja, Profesjonalizm* (s. 101–118). Wydawnictwo UŁ. <https://doi.org/10.18778/8088-191-4.08>
- Chung, Chung Joo, i Han Woo Park. 2012. „Web Visibility of Scholars in Media and Communication Journals”. *Scientometrics* 93 (1): 207–15. <https://doi.org/10.1007/s11192-012-0707-8>.
- Danesh, Farshid, Rahmatollah Fattahi, i Mohammad Hossein Dayani. 2017. „Stratification of Iranian LIS Academics in Terms of Visibility, Effectiveness and Scientific and Professional Performance: Research Report Part 1”. *Journal of Librarianship and Information Science* 49 (2): 191–98. <https://doi.org/10.1177/0961000616632866>.
- Drabek, Aneta. (2018). *Indeksowanie czasopism w referencyjnych bazach danych*. figshare. [https://figshare.com/articles/Indeksowanie\\_czasopism\\_w\\_referencyjnych\\_bazach\\_danych/5683972](https://figshare.com/articles/Indeksowanie_czasopism_w_referencyjnych_bazach_danych/5683972)
- Harzing, Anne-Wil, i Satu Alakangas. 2016. „Google Scholar, Scopus and the Web of Science: A Longitudinal and Cross-Disciplinary Comparison”. *Scientometrics* 106 (2): 787–804. <https://doi.org/10.1007/s11192-015-1798-9>.
- Haustein, Stefanie. 2015. „Scientific Interactions and Research Evaluation: From Bibliometrics to Altmetrics”. W *Re:inventing Information Science in the Networked Society. Proceedings of the 14th International Symposium on Information Science (ISI 2015)*, zredagowane przez F. Pehar, C. Schlögl, i C. Wolff, 36–42. Zadar, Groatia: Glückstadt: Verlag Werner Hülsbusch.
- Haustein, Stefanie, Isabella Peters, Judit Bar-Ilan, Jason Priem, Hadas Shema, i Jens Terliesner. 2014. „Coverage and Adoption of Altmetrics Sources in the Bibliometric Community”. *Scientometrics* 101 (2): 1145–63. <https://doi.org/10.1007/s11192-013-1221-3>.
- Hosseini, Elaheh, i Leila Hashempour. 2012. „The Status of Librarians’ Knowledge Sharing by the Usage of Web 2.0 Tools: A Case Study of Central Libraries of Tabriz Governmental Universities”. W *E-Science and Information Management*, zredagowane przez Serap Kurbanoglu, Umut Al, Phyllis Lepon Erdoğan, Yaşar Tonta, i Nazan Uçak, 317:128–37. *Communications in Computer and Information Sci-*

- ence. Berlin, Heidelberg: Springer Berlin Heidelberg. <https://doi.org/10.1007/978-3-642-33299-9>.
- Kędzierska, Edyta. 2015. Wzmocnione publikacje: Nowy model wsparcia komunikacji naukowej. *Zagadnienia Informacji Naukowej*, 53(1), 44–53.
- Kokowski, Michał. 2015. „Szkiec aktualnej debaty nad naukometrią i bibliometrią w Polsce i zapomniane naukoznawstwo [A Sketch on the Current Debate on Scientometrics and Bibliometrics versus the Forgotten Science of Science]”. *Prace Komisji Historii Nauki PAU* 14: 117–34.
- Kwiek, Marek. 2015. „Academic Generations and Academic Work: Patterns of Attitudes, Behaviors, and Research Productivity of Polish Academics after 1989”. *Studies in Higher Education* 40 (8): 1354–76. <https://doi.org/10.1080/03075079.2015.1060706>.
2018. „High Research Productivity in Vertically Undifferentiated Higher Education Systems: Who Are the Top Performers?” *Scientometrics* 115 (1): 415–62. <https://doi.org/10.1007/s11192-018-2644-7>.
- Lawrence, Steve. 2001. „Free Online Availability Substantially Increases a Paper’s Impact”. *Nature* 411 (6837): 521. <https://doi.org/10.1038/35079151>.
- Letki, Natalia., i Nowotny, Marcin. 2019. Tytuł zamiast dorobku. *Forum Akademiackie*, 06. <https://prenumeruj.forumakademiackie.pl/fa/2019/06/tytul-zamiast-dorobku/>
- Lindsey, Duncan. 1989. „Using Citation Counts as a Measure of Quality in Science Measuring What’s Measurable Rather Than What’s Valid”. *Scientometrics* 15 (3–4): 189–203. <https://doi.org/10.1007/BF02017198>.
- Lowe, D. Jordan, i David D. Van Fleet. 2009. „Scholarly Achievement and Accounting Journal Editorial Board Membership”. *Journal of Accounting Education* 27 (4): 197–209. <https://doi.org/10.1016/j.jaccedu.2010.07.004>.
- Miguel, Sandra, Zaida Chinchilla-Rodriguez, i Félix de Moya-Anegón. 2011. „Open Access and Scopus: A New Approach to Scientific Visibility from the Standpoint of Access”. *Journal of the American Society for Information Science and Technology* 62 (6): 1130–45. <https://doi.org/10.1002/asi.21532>.
- Mikki, Susanne, Marta Zygmuntowska, Øyvind Liland Gjesdal, i Hemed Ali Al Ruwehy. 2015. „Digital Presence of Norwegian Scholars on Academic Network Sites—Where and Who Are They?” Zredagowane przez Vincent Larivière. *PLOS ONE* 10 (11): e0142709. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0142709>.
- Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego. (2018, wrzesień 28). *Komunikat Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dn. 28 września 2018 r. O kategoriach naukowych przyznanych jednostkom naukowym i uczelniom, w których zgodnie z ich statutami nie wyodrębniono podstawowych jednostek organizacyjnych*. Biuletyn Informacji Publicznej, MNiSW.
- Nahotko, Marek. 2010. *Komunikacja naukowa w środowisku cyfrowym: globalna biblioteka cyfrowa w informatycznej infrastrukturze nauki*. Warszawa: Wydawnictwo SBP.

- Norman, Emma R. 2012. „Maximizing Journal Article Citation Online: Readers, Robots, and Research Visibility”. *Politics & Policy* 40 (1): 1–12. <https://doi.org/10.1111/j.1747-1346.2011.00342.x>.
- Nourmohammadi, Hamzehali, i A. Keramatfar. 2014. „Assessment of Scientific Visibility of Estonia on Web: A Study”. *Collnet Journal of Scientometrics and Information Management* 8 (2): 257–61. <https://doi.org/10.1080/09737766.2014.1015299>.
- Ortega, José Luis. 2015. „Relationship Between Altmetric and Bibliometric Indicators Across Academic Social Sites: The Case of CSIC’s Members”. *Journal of Informetrics* 9 (1): 39–49. <https://doi.org/10.1016/j.joi.2014.11.004>.
- Pérez-Llantada, Carmen. 2010. „The ‘dialectics of change’ as a facet of globalisation: Epistemic modality in academic writing”. W *English for Professional and Academic Purposes*, zredagowane przez Miguel F. Ruiz-Garrido, Juan C. Palmer-Silveira, i Inmaculada Fortanet-Gómez, 25–41. Brill | Rodopi. [https://doi.org/10.1163/9789042029569\\_004](https://doi.org/10.1163/9789042029569_004).
- Popovic, Aleksandra i Sanja Antonic, i Stela F. Matutinovic. 2012. „Rapid Changes of Serbian Scientific Journals: Their Quality, Visibility and Role in Science Locally and Globally”. W *E-Science and Information Management*, zredagowane przez Serap Kurbanoglu, Umut Al, Phyllis Lepon Erdoğan, Yaşar Tonta, i Nazan Uçak, 317:61–70. Communications in Computer and Information Science. Berlin, Heidelberg: Springer Berlin Heidelberg. <https://doi.org/10.1007/978-3-642-33299-9>.
- Priem, Jason. 2014. „Altmetrics”. W *Beyond Bibliometrics: Harnessing Multidimensional Indicators of Scholarly Impact*, zredagowane przez Blaise Cronin i Cassidy R. Sugimoto. Cambridge, Massachusetts: The MIT Press.
- Pruchnicka, Joanna. 2014. „Sposoby komunikowania się instytucji naukowej z otoczeniem”. *Marketing Instytucji Naukowych i Badawczych*. <https://doi.org/10.14611/minib.12.02.2014.01>.
- Pulikowski, Arkadiusz. 2015. Widoczność polskich publikacji naukowych w Internecie. *Zagadnienia Informacji Naukowej. Studia informacyjne*, 1, 59–70.
- Rehrl, Monika, Tuire Palonen, Erno Lehtinen, i Hans Gruber. 2014. „Experts in Science: Visibility in Research Communities”. *Talent Development & Excellence* 6 (1): 31–45.
- Rębisz, Sławomir. 2017. “The Presence of Polish, Hungarian and Slovak Publications in the Field of Education in the Web of Science Database. A Bibliometric Comparative Study”. *Practice and Theory in Systems of Education*, 12(1), 21–35. <https://doi.org/10.1515/ptse-2017-0003>
- Rębisz, Sławomir i Marcin Kapczyński. 2018. „Aktywność publikacyjna pracowników sektora nauki i badań z Polski, Słowacji i Węgier w latach 2005–2009 i 2010–2014”. *Zarządzanie Publiczne*, 44(4), 403–425. <https://doi.org/10.4467/20843968ZP.18.032.9935>
- Rychlik, Małgorzata. 2017. Perspektywy stosowania wskaźników altmetrycznych w ocenie dorobku polskiej humanistyki. W E. Kulczycki (Red.), *Komunikacja*

- naukowa w humanistyce: T. V* (s. 91–102). Uniwersytet im. Adama Mickiewicza, Wydawnictwo Naukowe Instytutu Filozofii UAM.
- Tena-Espinoza-de-los-Monteros et. al. 2017. „Diseño de un plan de visibilidad científica e identidad digital para los investigadores de la Universidad de Guadalajara (México) [Design of a Plan for the Scientific Visibility and Digital Identity of the Researchers of the University of Guadalajara (México)]”. *Ibersid: Revista de sistemas de información y documentación* 11 (1): 83–92.
- Tennant, Jonathan. 2020. „Web of Science and Scopus are not global databases of knowledge”. *European Science Editing* 46 (październik): e51987. <https://doi.org/10.3897/ese.2020.e51987>.
- Thelwall, Mike, i Kayvan Kousha. 2014. „Academia.Edu: Social Network or Academic Network?: Social Network or Academic Network?” *Journal of the Association for Information Science and Technology* 65 (4): 721–31. <https://doi.org/10.1002/asi.23038>.
- Ward, Judit, William Bejarano, i Anikó Dudás. 2015. „Scholarly social media profiles and libraries: A review”. *LIBER Quarterly* 24 (4): 174. <https://doi.org/10.18352/lq.9958>.

**Informacje o autorach:**

**Dr Sławomir Rębisz**, socjolog i adiunkt w Instytucie Pedagogiki Uniwersytetu Rzeszowskiego. Zainteresowania badawcze koncentrują się wokół karier naukowych oraz zakresu i kierunków zmian w szkolnictwie wyższym po 1989 r. - zwłaszcza w Europie Środkowo-Wschodniej, analiz bibliometrycznych, problematyki poczucia samotności oraz kwestii problematycznego korzystania z nowych mediów.

**Kontakt:**

e-mail: [rebiszuniv@ur.edu.pl](mailto:rebiszuniv@ur.edu.pl)

Adres korespondencyjny:

Sławomir Rębisz, Instytut Pedagogiki, Uniwersytet Rzeszowski, ul. Ks. Jałowego 24, 35-010 Rzeszów.

**Lic. Ewa Michno**, studentka I roku pedagogiki, specjalność: pedagogika medialna, studia stacjonarne II stopnia na Uniwersytecie Rzeszowskim.

**Kontakt:**

e-mail: [ew.michno@gmail.com](mailto:ew.michno@gmail.com)